

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

21. Conflictus Iuliani & Augustini de traductione peccati Originalis, invicte
probat concupiscentiam non posse esse purae naturae naturalem.
Octavum argumentum ex concupiscentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

*lib. 2. de
Genf. ad
lit. c. vi.*

*lib. 2. de
Genf. cont.
Nati. h.
cap. 11.*

respectu superioris Augustino dicente, Anima illa pars nostra tanquam viro debet obtemperare rationi; vaga illa libertas appetendi & impetuositatis, quæ illi secundum se naturalis est, per illud arctissimum conjugium in eodem homine, moderationem & subjectionem quandam accipit naturalem, ut nunquam profiliat ad appetendum, nisi nutu conjugis, qui eum naturaliter moderari debet. Quam utriusque conjugij & scemine viro subdite similitudinem uberius explicans Augustinus, ad hoc dicit partem animalem rationi esse conjunctam, ut non solum anima corpori dominaretur, quia corpus servilem locum obtinet, sed etiam virilis ratio subingeret sibi animalem partem suam per quod adiutorium imperaret corpori. Ad huius rei exemplum femina facta est, quam rerum ordo subiugat viro: ut quod in duo us hominibus evidenter apparet, id est in masculo & femina, etiam in uno homine considerari possit; ut appetitum anime per

A quem de membris corporis operantur, habeat mens inferior tanquam virilis ratio subingam, & iustæ lege modum imponat adiutorio, sicut vir debet feminam regere, nec eam permittit dominari in virum, quod ubi contingit perversa & misera dicitur est. Sicut ergo, ut Augustinus loquitur, perversa domus est, quia perversus ordo naturalis, ut femina dominetur viro, ut inconsulto viro tractet negotia quæ viri consilio & nutu agi debent; ita perversus ordo naturalis est, si appetitus inferior spiritui dominetur, vel illo inconsulto ad opus suum proruat. Quod si talem obedientiam ex seipso habere fortasse non potest, quid magnum est, si ei à Deo tribuatur sicut ceteris omnibus facultatibus & membris qualitates dedit, quibus officia non solum illi secundum se, sed & supposito congrua & naturalia peragenda sunt. De corruptibilitate corporis quomodo naturalis dici possit infra latius.

C A P V T X X I.

Conflictus Iuliani & Augustini de traductione peccati originalis, invictè probat concupiscentiam non posse esse puræ naturæ naturalem. Octavum argumentum ex concupiscentia.

*Argumentum
1. cont.
statu puræ
naturæ.*

DENTQUE ut hoc argumentorum genus quod ex concupiscentia relapsante rationi petitur, tandem aliquando concludamus, alius Augustini & Ecclesie, cum tota Pelagiorum secta conflictus, invictè probat, ut quidem arbitrator, eam à Deo puram naturam in se habere non posse. Gravissima enim contentio sancti Augustini cum illa fuit, quid esset illud tam magnum in hominibus etiam sanctis malum, quod peccatum iam etiam remissione deletum in innocentem, si Dei opus spectes, prolem ex parente transfunderet. Constantissime semper Augustinus & per ipsum & post ipsum Ecclesia per multas annorum sæculas decuit, hoc non aliud esse nisi concupiscentiam illam carnis, quæ fedissimas ac versus spiritum pugnas concitat. Quod ita mordicus tuebatur Augustinus, ut isto principio collabente causam Ecclesie de originali labe pariter labi non obscure fateretur. Principia vero tantæ doctrinæ basisset, quid illud esset, tam magnum tam secundum tam detestandum, veræque iustitiæ tam inimicum malum, ut hoc solo quod in esset creatura rationali, non posset eam non damnationis ream constituere, & ad mortis æternæ poenas trahere. De cuius mali certitudine, superius multa ex Augustino diximus: adversus quem Iulianus contendebat non esse malum, utpote quod hominibus ex vi creationis adhaesisset. Hinc ille locus celeberrimus inlar omnium, contra illud Iuliani de puræ naturæ tanquam innocentis & bonæ institutione commentum: *Quis autem ita sit imprudens atque impudens, ita*

*lib. 8. cont.
Eul. cap. 15.*

A proax, pertinax, perversax, ita postremo insanus & demens, qui cum peccata mala esse fateatur, negat esse malum concupiscentiam peccatorum, etiam si adversus eam concupiscentie spiritu peccata concipere ac parere non sinatur. Tale porro ac tam magnum malum tantum quia inest, quomodo non teneat in morte, & periret in ultimam mortem, nisi eius vinculum in illa qua sit in baptismo remissione peccatorum omnium solveretur? Radicem tanti mali facile perspexerit quisquis mentis acie ponderaverit quanta iniquitas sit ut pars superior sub inferiore rerum creaturarum visco captiva teneatur, sicut ante gratiam arbitrij liberatricem necessariò captiva est; quandoquidem sit iniquitas, ordini naturali & iustitiæ contraria, quod superioribus inferiora mente etiam consensum cohibente relaxantur.

Tanta iniquitas sine culpa & poena esse non potest, sive hominis, qui ejus auctor sibi peccando fuit, sive alterius qui generando vel creando. Rei gravitatem suo pondere librat Augustinus alibi, & hanc tanti mali originem digito notat: Neque enim nulla est iniquitas cum in uno homine, vel superiora inferioribus turpiter servium, vel inferiora superioribus concamaciter reluctanter, etiam si vincere non sinantur. Hanc iniquitatem si homo ab homine altero forniculcus adversante pateretur, quia in illo non esset, sine illo utique puniretur. Quia vero in illo est, aut cum illo puniretur, aut illo ab eius reatu liberato, sic in certamine adversus spiritum perseverat ut hominem iam non reum ad nulla post mortem tormenta traherentur.

Sed quia in reliquijs constituti tenebrarum, quas illud malum oculis virorum etiam spiritalium

873

ritaliū offundit, fecditatem ejus purificata
 mentis acie videre non sinimur uti decet, hinc
 in ista nos obscuritate jactamus, & de pura
 natura ex Philosophia ratiocinantes, aliquid
 nos dicere putamus, quo malum istud inno-
 xium esse posse monstremus. Longè alia fuit
 spiritalissimi debellatoris concupiscentiæ, &
 perspicacissimi Doctoris sensus, qui Iuliano
 similia ex Philosophia gentium jactanti ut
 peccati originalis traductionem interimeret,
 Numquid vel tibi, inquit, vel quibuslibet conse-
 craveris tuis aliquid dicere videris, si venatum sit
 (ut ex ea natura necesse sit renasci, non venatum sit
 necesse damnari) malum concupiscentiæ carnis sancti-
 tate mentis cogitare possit? Vbi similiter, sicut
 in ante citatis locis docet tam horrendum esse
 istud concupiscentiæ carnalis malum in crea-
 tura rationali, ut quicquid ex illo nascitur sit
 necesse damnari. Eo scopo scripti sunt duo
 libri de nuptijs & concupiscentia, undecim
 contra Iulianum, & pars aliorum operum
 non exigua. Nimirum ut ostenderet tantam
 esse mali istius virulentiam, ut necesse sit pec-
 catum à parentibus illo præsentem in prolem
 truci: ut ita falsum esse & erroneum comen-
 tum Pelagianæ hæresis demonstraret, quo
 illud velut à Deo institutum & innoxium esse
 sentiebat. Et revera quis in mente desti-
 tutus est, ut non videat universum Augustini
 laborem, & Ecclesia per illam doctrinam
 triumphantis plausum in fumos evanescere, si
 istud malum suapte natura tam innoxium est;
 ut juxta Pelagianæ decreta primis hominibus
 in pura natura conditis collatum fuerit, vel
 juxta scholastica conferri posse statuat? Ne-
 que enim istud malum minus repugnat virtu-
 ti atque rationi in pura natura, neque minus
 est malum, neque minus pudendum, quam
 illud in lapsa natura verecundia naturalis pro-
 bat. Nam ex pudore solo sapissimè mali-
 tiam ejus Augustinus arguit, & peccati origi-
 nalis causam esse confirmat. Nam cum
 Iulianus omnes recensendo causas generatio-
 nis velut innoxias, libidinem quam etiam
 hominibus velut in pura natura datam asse-
 rebat, præmitteret, respondet ei Augusti-
 nus: Sed sic in his omnibus nolui nominare concu-
 piscentiam carnis, quæ non est à patre &c. hanc esse
 nolui nominare in his omnibus quæ commemoravit
 naturalibus bonis, de qua etiam nuptiæ confundun-
 tur. Et paulò post: Ideo autem dico parvulos ex-
 ptes non esse delicti, quia de illa commixtione sunt
 nati, quæ sine pudenda libidine non potest etiam quod
 bonestum est operari. Et infra: Quocirca commi-
 xtionem quoque honestam coniugum non reprehendi-
 mus propter pudendam corporum libidinem. Et cum
 dixisset conjuges in illo actu humanum vitare
 conspectum: Atque ita, addit, consiteri quod pu-
 dendum est, cum debeat neminem pudere quod bonum
 est. Sic insinuatur hæc duo, & bonum laudabile
 conjugationis unde filij generentur, & bonum puden-
 da libidinis, unde qui generantur regenerandi sunt
 ne damnentur. Rectius enim accepit nomen mali quam
 boni quod erubescunt & mali & boni. Meliusq; cre-
 didimus ei qui dicit, scio quia non habitat in me, hoc

A est in carne mea bonum quam huic qui dicit, hoc bo-
 num. Unde si confunditur, consistetur malum. Iu-
 liano verò respondente, non posse corporales
 nuptias esse sine commixtione quæ bona est, &
 ideo non posse in prolem inde natam peccat-
 um originale traduci, replicat Augustinus:
 Non ostendo ego nuptias corporales sine commixtione,
 sed nec ipse ostendit eandem commixtionem sine confu-
 sione: & consequenter videlicet sine malo.
 Hæc & hujusmodi quibus ejus libri latent, to-
 tà mole argumentorum hoc agunt, ut ex con-
 fusione velut insuperabili ratione probet con-
 cupiscentiam illam, quam Iulianus velut
 innoxiam à Deo insertam homini statuebat,
 esse aliquod malum, & pudendum malum, &
 hoc esse satis, ut per illius mali usum pecca-
 tum in prolem generando transfret. Hæc om-
 nia, & quicquid Augustinus naturalibus ra-
 tionibus fulus, in omnibus illis libris egit,
 ut libidinem probet non esse bonam, sed ma-
 lam, atque ita mali originalis propagationem
 ex illo malo stabiliret, & fundamentis corrumpit,
 si libido homini à Deo in pura natura inseri
 posse decepsamus. An enim tunc non erit
 malum? Non concupiscet contra Spiritum?
 Non erunt motus ejus peccandi debideris?
 Non erit honestis conjugibus pudenda? Quis
 ita deliret ut in ista sententiarum portenta
 profiliat? Mala erit igitur etiam tunc ex Au-
 gustini regulis libido, utpote spiritui adver-
 saria, peccandi avida, sapientiæ & virtutibus
 inimica, hostis honestatis, pudenda etiam in-
 pudentibus. Quod si etiam tunc libido erit
 malum ac tantum malum, quantum Augusti-
 ni rationes & isti effectus libidinis probant,
 inanis profectò & omnino frivolus & ridi-
 culus est omnis iste profundissimi Doctoris la-
 bor. Alterutrum enim ex tanta virium & in-
 dustriæ tam laboriosæ & perspicaci contem-
 ptione consequetur, ut per illam libidinem
 etiam in illo statu peccatum in prolem ex con-
 cupiscentiæ istius rebellionem & confusione ge-
 nitam transfundatur, si hoc ipso illud nunc
 transfundi etiam à sanctis conjugibus ex ma-
 litia & confusione & rebellionem concupiscenti-
 æ rectè probat: vel ut perperam adversus
 Iulianum puræ naturæ architectum inde pro-
 baverit nunc transfundi, si tota illa malitia
 quam concupiscentiæ tribuit cum hypothesi
 Iuliani consistere potest. Cum autem urdm-
 libet perat furdum & falsissimum sit, quid
 superest nisi ut dicamus alterutrum videlicet
 vel id quod Iulianus dixit, concupiscentiam
 in illo statu non fore malam, sed naturaliter
 bonam, & per hoc nec esse causam ut pecca-
 tum parentis in prolem transeat, vel certe
 hypothese purorum naturalium ex parte
 concupiscentiæ spiritui repugnantis esse im-
 possibilem. Vnum ex diametro constantissimè
 doctrinæ S. Doctoris adversatur, ut supra la-
 tis superque vidimus: & victoriam ejus ad-
 versus Pelagianos inanem facit. Alterum ve-
 rò Scholasticorum doctrinam de pura natura
 prorsus enecat. Eligat lector id quod credi-
 bilius esse arbitratur.

1. 2. q. 109. art. 3.

Vicina autem est concupiscentia alia peccati lapsa, quam communiter Scholastici malitiam voluntatis vocant. Hanc Medina vocat odium rerum spiritualium atque celestium. Quod si quis recte intellexerit, concupiscentiam non posse ex Dei conditione proficisci, longe certius hoc intelliget de tali malitia voluntatis, quam tamen certum est ad statum puræ naturæ juxta Scholasticorum placita pertinere. Non enim differt natura lapsa à pura, nisi ut à nudo spoliatus. Itaque si præcedentia argumenta evincant concupiscentiam in statu puræ naturæ tanquam à creante Deo esse non posse, multò fortius evincant abesse debere malitiam voluntatis: Ut non sit opus de illa latius hoc ostendere. Nunc de ignorantia nonnihil adijciendum est.

ta pertinere. Non enim differt natura lapsa à pura, nisi ut à nudo spoliatus. Itaque si præcedentia argumenta evincant concupiscentiam in statu puræ naturæ tanquam à creante Deo esse non posse, multò fortius evincant abesse debere malitiam voluntatis: Ut non sit opus de illa latius hoc ostendere. Nunc de ignorantia nonnihil adijciendum est.

CAPVT XXII.

Ignorantia illa profunda rerum agendarum non potest esse in pura natura.

Argumenti
locus operis
25. contra
statum puræ
naturæ

Handwritten notes:
Lapsa
1. 2. q. 109. art. 3.

Supra hoc lib.
2. de
statu naturæ
re lapsæ.

Supra hoc lib.
2. de
statu naturæ
re lapsæ.

2. 3. de lib.
arbit. 18.

ALIVV verò argumentum gravissimum contra statum puræ naturæ ex ignorantia illa invincibili juris naturalis peti potest, ex qua docet Augustinus infinita ab hominibus etiam subinde sanctis peccata perpetrari. De qua ignorantia ne actum agamus, lectorem que nimis prolixitate fangemus videnda sunt quæ supra in tractatu de penis peccati originalis fuisse diximus. Videlicet quod fidei Catholice si, juxta sanctum Augustinum, peccata inde pullulantia vera esse peccata, & penis homines obnoxios constituit. Ex istius ergo doctrinæ hypothese ratio illa texti potest. Ignorantia illa juris naturalis cum qua nunc dominata hominis natura nascitur, tam est contraria creaturæ rationali, & ita mala, ut quicquid inde nascitur hominem culpæ reum faciat. Non potest ergo fieri ut homo in illis horrendis tenebris à Deo condatur an equam eas aliquâ iniquitate promerere. Nam alioquin nulla ratio est cur non ipsi Deo tota illa iniquitas, quæ ex tenebris illis nascitur, ac nasci de eis, optimo jure transferatur, eodem vi et modo quemadmodum de concupiscentia superius diximus. Et quamvis verissimum sit hujusmodi ignorantia lapsus non tunc fore lapsus humana natura sed naturalis conditionis motus, sicut neque concupiscentia nefariarum quaruncunque libidinum peccata dici posse de laravimus, hoc tamen ipsum absurdissimum est, ut ea quæ nunc in isto præfati statu peccata esse natura repugnantia, Christiana nos doctrina docet, ea sola Dei condentis, & ita quadammodo ea perpetrantis vel perpetrare facientis majestate purgemus. Nam si, ut Augustinus dicit, non est ista pena hominis, quod per ignorantiam juris naturæ peccat, sed natura, nulla ista peccata sunt. Si enim non receditur ab eo modo, quo natura aliter factus est ut melius esse non possit, ea quæ debet fieri, cum ista facit. Tota ergo talium actuum scditas redit in Deum, hoc ipso quo factam cum illis tenebris ignorantia quas exhaerere non potest conditam & naturaliter condendam esse decernimus.

Aris naturæ regulas impingere? Quis hoc nisi omnis honestis ignarus & cæcus dixerit? Audi interim, quid in eodem loco Augustinus de illis ignorantia peccatis quæ committimus natura damnata cæcitate subijciat: Si autem homo qui tunc nascitur cum ista ignorantia bonus esset aliter esset. Nunc autem quia ita est, non est bonus, nec habet in potestate ut bonus sit, sine non videndo qualis esse debeat sine videndo, & non valendo esse, qualem debere esse se videt.

Ecce confidenter pronunciat ex pura ratione contra Manichæos disputans, hominem qui cum tanta ignorantia nascitur non esse bonum, nec esse posse bonum, propter caliginis istius altitudinem atque tenacitatem.

Nam adversus Manichæos differit, apud quos non poterat quicquam ex originali lapsu hypothese demonstrare, quod non solum commentitium esse senserant, sed etiam ignorantiam, una cum concupiscentia humanæ naturæ à malo principio concretam esse & naturalem. Ipsa igitur sola scditas istius ignorantia sicut & concupiscentia Augustino satis est ut naturali ratione pronunciet, hominem non esse bonum qui cum illa procreatur. Itaque postquam adversus istos originali peccati negatores consecisset Augustinus, ut jam jam diximus, nulla esse peccata ignorantia si illa non est pena hominis, sed, ut ipsi volebant humanæ naturæ concretæ & naturalis, quia quæ debet faceret cum hæc faceret; mox concludit, fieri non posse quin illa sceleris aliojussu perpetrati pena sit: Penam istam, inquit, esse quis dubitet? Omnis autem pena si iusta est peccati pena est & supplicium nominatur, si autem iniusta pena est quæ tam pena esse nemo ambigit, iniusto aliquo dominante homini imposita est. Porro quia de omnipotentia Dei & iustitia dubitare de mentis, iusta hæc pena est & pro peccato aliquo penditur. Sed quia Manichæos longè aliter de causâ ignorantia & concupiscentia sentire certus erat, breviter eorum sententia velut absurda perstringit: Non enim quisquam iniustus dominatur aut surripere hominem potuit velut ignorans Deo, aut extorquere invito, tanquam invalidiori, vel terrendo vel confugendo ut hominem iniusta pena cruciaret.

Itaque

At forte nulla scditas est, sed naturalis dumtaxat imperfectio, ignorando in ipsas ju-